

GERGELY TAMÁS

IBRAMANIA

■ „Karrierem, egész életem lényege, hogy visszavágok” – jellemzi önmagát Zlatan Ibrahimovic bosnyák-horvát származású svéd futballista. Szembe kerül ugyanis az Inter, vagyis saját csapatának militáns, Ultra névre hallgató szurkolócsoportjával. Az ok: el akarja hagyni őket, s egyáltalán Olaszországot. Meg akarja ugyanis nyerni a Champions League-et. Csapata viszont alulmaradt a világ legjobb klubcsapatának tartott Barcelonával szemben, Zlatan követgetetése: át kell igazolni a Barcelonához.

2009-et írunk, futballsztár profi karrierje tíz évvel korábban kezdődik a svéd Malmö FF-ben. Majd mint a rakéta ível a pálya: 2000-ben az Ajax, 2004-ben a Juventus, 2006-ban az Inter veszi meg. És már az Inter is szűknek tűnik számára, „az én kategóriám számára”, ahogyan mondja – az önbecsülés terén nincs hiány.

Az Ultra reakciója az, hogy kifütyölik a csapat legfényesebben ragyogó csillagát, bármit is tesz a pályán. A sztár válasza, hogy gólt lő a híres San Siro arénában, majd újabb gólt lő, és diadalmas győzelmi gesztus helyett az Ultra lelátója felé fordulva ujját halántékához ütögeti, mintegy azt kérdezve: nem vagytok normálisak?

Ibrahimovicnak vagy ahogy egész Svédország nevezi: Zlatannak gyermekkorra a „visszavágás” jegyében telik. Kétszeresen előnytelen helyzetéből akar kikecmeregni, tulajdonképpen a futball az, ami a szerencséjét meghozza. Malmö ugyan az ország harmadik legnagyobb városa, ám ő hiába él Malmöben, a város centrumába például tizenhét éves korában jut be először, ő a hírhedt külváros, Rosengård lakosa, foglya. A negyed nem más, mint egy bevándorlógettó.

Ibrahimovicnak vagy
ahogy egész Svédország
nevezi: Zlatannak
gyermekkorra
a „visszavágás”
jegyében telik.

Családi háttere is húzza: szülei kétéves korában elválnak, a gyerekek hol az egyiknél, hol a másikinál, ő végül az apjához kerül, aki a sörözést előnyben részesíti a gyerekneveléssel szemben. A „kérem szépen a vaját” helyett az „add már ide, te idióta” szóhasználat járja. Míg másokat a szülők szállítanak az edzésre, és drága felszerelést vásárolnak nekik, addig Zlatan leszállított áron vásárol, és többórás utat kell megtennie a pályáig. Gyalog. Vagy biciklit lop, hogy az utat lekurtítsa. Emlékezetes tolvajlása, amikor a másodedző bringáját emeli el... Apja különben lelkes híve lesz később futballista fiának, lakása Zlatan-múzeummá válik.

„Mi lett volna belőlem, ha a futball nem jön be, talán bűnöző” – gondolkozik el már pályája csúcán, s utal arra, hogy nemcsak biciklit tulajdonítottak el társaival. Akiktől egy idő után megválnak ugyan, de igazán csak velük tudja megértetni magát. Iskolai és futballcsapatának közösségéből kilóg: akad olyan tanára, aki szerint soha rosszabb tanulója Zlatannál nem volt. Mocskos szájú, erőszakos és individualista, az ifjúsági csapatban aláírást gyűjtenek a szülők, amiben követelik Zlatan eltávolítását. „Nem belőlük lett világhírű focista” – vág vissza immár a Milan sztárja.

A svéd állami tévében lehetett hallani egy magyar származású kisgyerek szájából, hogy Zlatan élettörténete arról szól, hogyan lesz a szegény kisgyerekből híres, gazdag ember. Nemrég valaki felfestette annak az aluljárónak a falára, amelyik Rosengårdot Malmövel összeköti, s amelyik alatt a gyerek Zlatan gyakran elhaladt: „El lehet venni egy fiút Rosengárdtól, ám nem lehet Rosengárdot elvenni egy fiútól.” A mondat sajátja, de hogy az oda felkerült, büszkeséggel tölti el a sztárt, hazalátogatva arra kocogott, hogy maga is lássa...

Visszatérve a recenziót nyitó jelenethez: hiába nyilatkozza Mourinho, az Inter legendás híru edzője, hogy Zlatan túl drága ahhoz, hogy bárki, akár a Barcelona is megvegye, a következő évadban Zlatan mégis a Barca játékosa. Ráadásul hogyan történik a tranzfer! Samuel Eto'o, ugye, a világ elsői közé tartozik még ma is, a 2008/2009-es futballeázsonban harminc gólt lótt a Barcának, értéke húszmillió euró, az Inter mégis részletfizetéképpen kapja Zlatanért cserébe negyvennégy millió eurón felül!

A fantáziaösszeg, amelyért egy futballeázstárt megvesznek, azt jelenti, hogy még nagyobbak az elvárások – a közönség, a játékosok, a drukkerek, a szponzorok részéről. A klubok – Zlatan hasonlatával – úgy tekintenek a drága játékosra, mint egy narancsra, amelyikből kicsavarják a levet, majd amikor már semmi sem marad bennük, eladják. „Minket a klubok birtokolnak – mondja a róla szóló *Én vagyok Zlatan Ibrahimovic* című könyvben –, s mi náluk nem azért vagyunk, hogy az egészségünk-re vigyázzunk, hanem hogy győzzünk. A klub orvosa nem tudja, kinek az oldalán álljon: páciensnek vagy a klub termékének tekintse a játékost?”

Balsikernek bizonyult mégis a katalóniai fejezet. Annak ellenére, hogy jól indult, és Zlatan szolgáltatta a gólokat. Hol csúszott meg az egész? Zlatannak két magyarázata van rá: az egyik, hogy Lionel Messi elvette a helyét. Elérte Pep Guardiólnál, hogy az a szélről bevigye középcsatárnak, vagyis az ő helyére. A svédnek az az érzése, hogy feláldozták. Így fogalmaz: „a Barca megvett egy Ferrarit, de úgy használja, akár egy Fiatot.” A másik ok, hogy a mindenben kitűnni vágyó Zlatan kilógott a csapatból. Xavi, Iniesta, Messi a klubban nőttek fel, s hiába a világ legjobb játékosai, a csapatban úgy viselkednek, mint valami iskolás gyerekek, az edző szava szent. „Uniformisban”, vagyis Audikban járnak például az edzésre, mert a klub vezetősége azt írja elő, a pályán meg a magánéletben is fegyelmezettek. Zlatan ezzel szemben Ferrariban jelent meg egy idő után, és szabadon engedte az indulatait. Nem végződhetett másként, mint hogy Guardiola kiközösítette. Következésképpen a klub szívesen vált meg tőle, de ő maga is menekült...

Itáliába vissza. Nem az Interhez, hanem a rivális Milanhoz, ahol e sorok írásakor játszik, s a megbecsüléssel nincs baj! Tarthatjuk Berlusconi csirkefogónak, de Zlatan, illetve Ibra, ahogy a taljánok nevezik, olaszországi státusát jellemzi, hogy a volt miniszterelnök magánrepülőgépét használhatta. És az ünneplés... Már a Barca várában, a Camp Nouban olyan fogadtatásban volt része, amitől szeme-szája tátva maradt, egész testében remegett, amikor a szurkolóknak bemutatták. Akkor kezdték különben a jelenséget az „Ibramania” szóval illetni. Amikor Ronaldinho megérkezett a Camp Nouba, harmincezer ember várta, amikor Thierry Henry, ugyanannyi, amikor Zlatan, annak a duplája... A San Siróban úgy ünneplik, mintha Obama érkezett volna Milánóba: a klub repülőgépe szállítja el Barcelonából, vörös szőnyegen lépdelnek a repülőtől a várakozó autósorhoz, a repülőteret körbeálló drukkerok skandálják: „Ibra! Ibra!” Tiszta káosz van a városban és a stadionban, ahol a megilletődéstől a sztár újra kisfiúnak érzi magát, és arra gondol, hogy az élet igazságot szolgáltatott neki.

A könyv, amelyikben mindezt elmeséli (*Jag är Zlatan Ibrahimovic – Én vagyok Zlatan Ibrahimovic*), előbb az egyik legnagyobb svéd kiadónál, az Albert Bonniers Förlagnál jelent meg az elmúlt év második felében svédül, de tíz nyelvre lefordítják, és film készül belőle. Szerzője David Lagercrantz, a magyar olvasó számára ismeretlen, illetve olvasta volna valaki Erdélyben a Göran Kropp világutazóról szóló bestsellerét?... Interjúiból kiderül, Ibra nem a szó művésze, ezért módszerük az, hogy elmesélte az életét, amit Lagercrantz irodalmi formába öntött. Nem adatolnak, a szöveg téma szerint fejezetekre osztott monológ. A könyv annyira népszerűvé vált, hogy messze meghaladta a nagy svéd szerzők: Strindberg, Ingmar Bergman eladási számait. „E-könyv” formájában – nem papír, hanem digitális szöveggént – is gyorsan terjedt, egyes könyvtáraknak le kellett állítaniuk a kölcsönzését. Nem bírták anyagiakkal, ugyanis minden „elektronikus kölcsön” pénzbe kerül az intézménynek.

„A könyv megjelenése után az az érzésem, mintha meztelenül járnék az utcán” – nyilatkozta Zlatan. Elhisszük neki: valószínűleg nem szépíti gyerekkora körülményeit, s nem kíméli a futball világot sem: Messiről, az edző Guardiolaról, egykori malmói edzőjéről, aki őt anyagilag megkurtítva adta el az Ajaxnak, egyáltalán nem hízelgő a véleménye.

Őszinte hangján kívül erőssége még, hogy bepillantást nyerhetünk az adás-vétel, vagyis a futballista-piac részleteibe, továbbá örvendünk a közelképeknek, amiket egyes edzőkről fest: Fabio Capellóról (Juventus), José Mourinhóról (Inter). Magyar vonatkozása is akad a sztorinak: a svéd válogatott néhány sorsdöntő meccse a magyarok ellen, amelyekben Zlatan Svédország számára rendkívül értékes gólokat szerzett.

Humora is van a könyvnek – részben a mesélő jóvoltából: színes rosegárdi szlengben dumál, másrészt a helyzetekből adódóan: például az, hogy elhagyja az Intert a Barcelona javára, hogy Champions League-et nyerjen, mire a rákövetkező évben az Interé lesz a hőn áhított kupa...